

Stanovisko školitele k disertační práci Mgr. Tomáše Dunka a k průběhu jeho doktorského studia Filologicko-areálových studií

Mgr. Tomáš Dunko vypracoval disertační práci v slovenském jazyce *Rómska kultúrna identita a stredná Európa*. K problematice areálu střední Evropy získal postupně vztah již na Fakultě středoevropských studií v Nitře, kde získal titul magistra, téma romského etnika v prostoru střední Evropy ho motivuje jeho romský původ a osobní zkušenost, zejména však areál Slovenska, kde jeho situaci viděl zblízka i na příkladu vlastní rodiny. Disertace navazuje na podobné areálově pojímané výzkumy, které pokrývají celostní problematiku etnika od jazyka, sociální a sociálně psychologické problematiky po etnologii. Čerpal přitom ze sekundární literatury slovenské, české, ale i jiné a při studiu tématu rozvíjel kontakty s pracovišti, která se jím zabývají, mezi jinými i v Brně, ale především přínosný byl jeho pobyt v Polsku na Slezské univerzitě v Katovicích, kde získal důležitý konfrontační materiál, jenž mu umožnil vidět problematiku slovenských a českých Romů prizmatem jiných prostředí a také jiného úhlu výzkumu. Jádrem práce spočívá v analýze tzv. rómstva (romipen) a života romských osad a vyloučených lokalit na Slovensku, postavení žen a srovnávání minulosti a současnosti romského života, zejména po roce 1989. Součástí práce je také kritický pohled na politickou činnost Romů, včetně retrospektivy vedoucí k roku 1968, ale hlavně v posledních třiceti letech. Kritický pohled přinášejí kapitoly o romských osadách Krupina, Bzovík a Poprad-Veľká, které jsou v disertaci coby případové studie. Analyzuje přitom i problematiku tzv. sociálního vyloučení, krizi romské rodiny a náboženské představy. Originální je analýza života vlastní rodiny a srovnávání minulé a současné situace romské rodiny v nových poměrech po roce 1989. Vycházeje z těchto materiálů doktorand prezentuje stav romské komunity jako neuspokojivý až kritický a příčiny tohoto stavu vidí v postojích majoritní společnosti, v politice současného státu, ale také v Romech samotných a hlavně v jejich kulturních elitách a formuluje možné způsoby zlepšení, když už ne řešení.

Výsledky svého výzkumu a svých úvah zveřejňoval na vědeckých konferencích (viz autoreferát), např. v rámci brněnského mezinárodní vědeckého sympozia Střední Evropa včera a dnes (2017), Slovanský literární svět: kontexty a konfrontace (2015), na mezinárodním semináři v Praze (Romská kultura v sociálním kontextu, 2015), v Romském historickém institutu v Polsku (2015), v tomto roce (2019) se zúčastnil v rámci spolupráce UK, MU a UP v tzv. strategických jazycích, také na studentské konferenci v Praze Studentské dialogy o východní Evropě a v publikacích několika článků a ve výuce

(História a súčasnosť Rómov – podzimní semestr v roce 2015: https://is.muni.cz/predmet/phil/SK_67?lang=cs&obdobi=6463) a na stážích v zahraničí (1.10.-30.10. 2015 Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Filologiczny, Instytut Filologii Słowiańskiej – Sosnowiec. 1.11. - 30. 11. 2018 Stowarzyszenie Romów w Polsce, Państwowe museum Auschwitz-Birkenau, 1.6. - 30.7. 2017 European Roma Rights Centre – Budapešť, Združenia mladých Rómov v Banskej Bystrici).

Publikační činnost se soustřeďovala kolem témat romské rodiny, postojů majoritní populace, ale také tématu Cikánů v literatuře. Doktorand studoval pečlivě, pravidelně, navštěvoval přednášky a konzultace, vypracovával samostatné písemné práce, konal zkoušky s velmi dobrými výsledky. Doktorand byl po celou dobu pracovitý, iniciativní, kreativní – to vyjadřovaly také jeho stáže a terénní práce; studoval bez přerušení, k práci na disertaci přistupoval tvůrčím způsobem, přičemž se musel vyrovnávat se sluchovým handicapem a nutno říci, že takřka nevyužíval pomoci, kterou v takových případech MU poskytuje, byl v komunikaci samostatný a aktivní, což vysoce hodnotím. Publikační činnost, stáže a konferenční prezentace odpovídaly v tomto smyslu kvantitativně i kvalitativně požadavkům doktorského studia a tématu disertace

Studium, jeho úroveň a agilnost doktoranda, stejně jako jeho koncepční práci na disertaci, zejména na původních výzkumech hodnotím jako velmi dobré, úroveň jeho disertace odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto typu.

Doktorand splnil všechny studijní povinnosti a je připraven zakončit studium doktorskou zkouškou a obhajobou doktorské disertace. Z uvedených důvodů doporučuji jeho disertaci k obhajobě.

V Brně 16. 11. 2019

Prof. PhDr. Ivo Pospíšil, DrSc.